

Александра Секулић • Валентина Илић

СРПСКИ ЈЕЗИК
ЗБИРКА ЗАДАТАКА ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ
У ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

САДРЖАЈ

РЕЧ УНАПРЕД	4
ТЕСТОВИ	
Тест бр. 1	5
Тест бр. 2	13
Тест бр. 3	21
Тест бр. 4	29
Тест бр. 5	38
Тест бр. 6	47
Тест бр. 7	56
Тест бр. 8	65
Тест бр. 9	74
Тест бр. 10	83
Тест бр. 11	91
Тест бр. 12	100
Тест бр. 13	109
Тест бр. 14	118
Тест бр. 15	126
Тест бр. 16	134
Тест бр. 17	143
Тест бр. 18	152
Тест бр. 19	161
Тест бр. 20	169
Тест бр. 21	176
Тест бр. 22	184
Тест бр. 23	192
Тест бр. 24	200
Тест бр. 25	208
РЕШЕЊА ТЕСТОВА	
Тест бр. 1	218
Тест бр. 2	220
Тест бр. 3	222
Тест бр. 4	224
Тест бр. 5	226
Тест бр. 6	228
Тест бр. 7	230
Тест бр. 8	232
Тест бр. 9	234
Тест бр. 10	236
Тест бр. 11	238
Тест бр. 12	240
Тест бр. 13	242
Тест бр. 14	244
Тест бр. 15	246
Тест бр. 16	248
Тест бр. 17	250
Тест бр. 18	252
Тест бр. 19	254
Тест бр. 20	256
Тест бр. 21	258
Тест бр. 22	260
Тест бр. 23	262
Тест бр. 24	264
Тест бр. 25	267

Тест бр. 4

Пред тобом је одломак из књиге *Животи и славних сликара, вајара и архиџекаџа* Ђорђа Вазарија у коме се говори о животу Леонарда да Винчија. Пажљиво га прочитај, а затим одговори на питања.

Највећи од свих Андреиних ученика био је Леонардо да Винчи, у коме се, поред изванредне лепоте личности, која никада није била довољно поштована, налазила и таква моћ интелекта да је, у чему год да се опробао, лако постајао мајстор.

Чудесан је и божанствен, заиста, био Леонардо, син Пјера да Винчија. Истакао би се по ерудицији и у књижевности, да његова интересовања нису била тако свестрана и нестална. [...] Али, мада се бавио тако различитим темама, никада није заповстављао цртање и моделовање, чему је његова машта тежила више него било чему другом; кад је то сер Пјеро приметιο, однео је једном неке његове цртеже Андреи дел Верокију, с којим је био близак пријатељ, и замолио га да каже шта мисли, да ли би Леонардо имао успеха ако се посвети цртању. Андреа је био запањен великим почетком Леонарда, и подстакао сер Пјера да га наговори да се томе посвети. Тако се овај договорио са Леонардом да иде у Андреину радионицу, што је Леонардо радо учинио и почео да се бави уметношћу где цртеж долази до изражаја. [...] Кад би Леонардо видео неку особу са необичним ликом брадом или косом, он би је следио по цели дан, тако да му се „уреже у памћење“, па је по повратку кући могао да је наслика као да је присутна. [...]

У Милану је такође насликао за доминиканце из манастира С. Марија дела Грације једну *Тајну вечеру*, нешто најлепше и најчудније. Главе апостола на њој су величанствене и врло лепе, али је главу Христа Леонардо оставио незавршеном, сматрајући да је немогуће да представи ону небеску божанственост којом зрачи Христов лик. Ово дело, такво какво јесте, увек се јако допадало Миланезанима, као и странцима, јер је Леонардо успео да изрази оно што је замислио: жељу апостола да сазнају ко је издао њиховог учитеља. [...] Кажу да је опат тог места био врло наметљив, пожурујући Леонарда да заврши тај рад, јер му је изгледало чудно што Леонардо стоји пола дана изгубљен у мислима. Он је изгледа хтео да сликар не спушта своју кичицу, као да је то посао сличан копању баште. Штавише, жалио се војводи, и био је тако упоран у свему томе да је војвода послао по Леонарда да би замолио уметника да се лати посла. Леонардо, знајући да је принц проицљив и интелигентан, био је спреман да с њим расправи ствар, што није могао да уради са опатом. Говорио је о уметности и убедио га да генијални људи можда раде и кад то уопште тако не изгледа, размишљајући у себи о новим достигнућима и формирајући оне савршене идеје које ће касније изразити својим рукама. Додао је и да још увек има да заврши две главе: главу Христа, којој узор не може да нађе на Земљи, а коју његова имагинација није у стању да дочара онолико лепом и са небеском љупкошћу достојном оваплоћеног божанства. Поред тога, недостајала је и глава Јуде, јер није био способан да замисли израз лица онога ко, након што је примио толика добра, има душу тако злу да одлучи

МАЊЕ ПОЗНАТЕ РЕЧИ

апостол – назив за Христовог ученика

Јуда – Христов ученик који га је издао

доминиканци – припадници католичког реда Светог Доминика, познат као „ред просјака“, који је основан у Француској 1215. године у борби против отпадника од цркве

оваплоћен – отеловљен; оживљен

да изда свог Господа створитеља света. Обећао је да ће покушати да нађе одговарајући модел, а ако у томе не успе, остаје увек глава наметљивог и луцкастог опата. Овоме се војвода много смејао, и рече да је Леонардо хиљаду пута у праву. Тако је јадни опат сасвим збуњен, престао да га тера и оставио га на миру, а Леонардо је довршио Јудину главу, право оличење издаје и суровости. Али главу Христа је, како рекосмо, оставио недовршеном.

1. Како је Леонардо да Винчи почео да се бави сликарством?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) На тај позив га је наговорио Андреа дел Вероки, који је први увидео Да Винчијев таленат.
- б) Већ од најранијег детињства Да Винчи је желео да се бави само сликарством и моделовањем.
- в) Отац га је послао у радионицу Андрее дел Верокија, који је и сам препознао Леонардов таленат, те је тамо сликар отпочео своју каријеру.
- г) Леонардов цртеж видели су његови пријатељи и одлучили да га покажу Дел Верокију, који је позвао Да Винчија у своју радионицу и усмерио га на сликарство.

2. Шта читалац на основу овог одломка сазнаје о Леонарду да Винчију?

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

- а) Леонардо да Винчи је сматрао да се на сликарском платну може све до најситнијих детаља изразити: сваки предмет, представа, појам или апстракција.
- б) Овај велики сликар стварао је и када није држао сликарски прибор у рукама: са својим делом био је везан у мислима које би касније оваплотио на платну.
- в) Да Винчи је сва своја остварења изнедрио за кратко време, толико да су наручиоци дела били очарани његовом прецизношћу, талентованошћу и ефикасношћу.
- г) Леонарда да Винчија је красила духовитост и домишљатост, па се једним таквим гестом ослободио притисака опата да *Тајну вечеру* што пре доврши.
- д) Овај познати сликар био је повучен у себе, ћутао је и радио као да „копа башту“, а са наручиоцима дела никада није говорио о уметности и слици коју је за њих сликао.

3. У следећој реченици подвуци све **придеве**.

Затим се отац договорио са Леонардом да иде у Андреину радионицу, што је послушни Леонардо радо учинио и почео да се бави уметношћу.

4. Коју **функцију (службу)** врши подвучени део реченице?

Чудесан је и божанствен био Леонардо, син Пјера да Винчија.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) субјекат
- б) предикат
- в) апозиција
- г) прави објекат

5. Прочитај следећи краћи текст и размисли о значењу подвучене речи.

У Неготинској Крајини почетком XX века био је обичај да на Ускрс рано ујутру донесу нафору из цркве и да се сви причесте. Пре тога ставе бусен траве пред врата. На бусен стане онај који је донео нафору, а сви укућани по старешинству му прилазе, љубе у руку и примају по парче нафоре. Она симболизује тело Исуса Христа.

Шта је *нафора*?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) освештано вино
- б) освештани хлеб
- в) света водица
- г) света књига

6. У следећој реченици подвуци **именицу у инструменталу**.

Додао је да његова имагинација није у стању да дочара главу Христа онолико лепом и са небеском љупкошћу достојном оваплоћеног божанства.

7. Којој **врсти** припада подвучена **синтагма** у следећој реченици?

Тако га је јадни опат сасвим збуњен оставио на миру, а Леонардо је довршио Јудину главу, право оличење издаје и суровости.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) прилошка
- б) именичка
- в) придевска

8. Одреди **врсту** подвучене **зависне** реченице. Одговор напиши на дату линију.

Мада се бавио тако различитим темама, никада није запостављао цртање и моделовање, чему је његова машта тежила више него било чему другом.

Подвучена је _____ зависна реченица.

памучастих облака. Уста му пуна речи као неког слатког, ватреног пића. И сам се чудио откуд му на ум падају те смеле речи, од којих је потоња увек слађа од прве. И милије му је то што може да изговори, него овај род, који он сада сматра својим, и сав шљивик, са свим воћкама из корена. Одмахује Симан руком широко, преко јесенског предела и неба над њим, гуши се од јаких речи, и на све агине на силу благе и наоко разложне примедбе и опомене одговара оштрим и кратким: не!, у ком оно е пуца и жеже као пламени бич.

Заокружи **слова** испред одговарајућих тумачења.

- а) Употребом поређења и метафоре у начину на који кмет изговара „не!”, писац наглашава Симаново осећање надмоћи.
- б) Ибрагино седање поред кмета и инсистирање да узме шљиве откривају његову спремност на свађу и осуду Симановог понашања.
- в) Употребом хиперболе у Ибрагином чуђењу пред Симановом величином када опусти своје тело, писац сугерише угојеност нагло обогаћеног кмета.
- г) Симан се у препирци подигао на руке како би Ибраги показао своју физичку снагу за коју ни сам није био свестан да је поседује.
- д) Положај тела и став Симана и Ибраге приликом њиховог сусрета откривају промену која се догодила у односима између ага и кметова.
- ђ) Симанов дословни одговор на Ибрагин захтев „да смири” шљиве открива иронични став и непоколебљивост јунака.
- е) У разговору са кметом Симаном ага показује своју природну мирноћу, јер је свестан своје суштинске надмоћи над једним кметом.

Укупно освојених поена	
------------------------	--

Тест бр. 5

Пред тобом је одломак из романа *Старац и море* Ернеста Хемингвеја. Прочитај га пажљиво, а затим одговори на питања.

Кадикад би неко проговорио у чамцу. Али, најчешће је међу њима владао мук и чуло се само ударање весала. Када су изашли из луке, сваки се упућивао према оном месту где се надао да ће наћи рибу. Старцу је било јасно да је требало ићи далеко на пучину, и он је остављао мирис копна за собом и веслао је у чистом, јутарњем даху мора. Видео је светлуцање морске траве у води кад је веслао преко оног дела мора који су рибари назвали дубоким понором јер је ту настајала нагла дубина од седам стотина аршина. Овде су се налазиле све могуће рибе, јер се ударањем струје о стрме зидове морског дна стварао вртлог. Ту су се окупљале огромне количине сардела и ситне рибе, неки пут на најдубљим местима, и јато мастиљавих риба и ове су се ноћу пеле до саме површине где су се рибе-путнице храниле њима.

У помрчини је старац осећао како се приближује јутро и, док је веслао, распознавао је трептави звук летећих риба које су излазиле из воде и сиктање које је долазило од њихових укочених крила док су летеле поред њега. Нарочито је волео летеће рибе; оне су биле његови најбољи пријатељи на океану. Било му је жао птица, нарочито малих, нежних морских ластва, које су непрестано летеле и тражиле а скоро никада ништа нису налазиле, и он је мислио да је птичји живот тежи од нашега, изузев птица грабљивица. Зашто се рађају тако нежне и fine птице, као оне морске ласте, када је море у стању да буде тако грозно. Оно је доброћудно и чаробно лепо. Али оно може бити тако страшно, и то изненада, и те птице, које су лепршале и ловиле, са оним њиховим сетним гласовима, сувише су крхке за море.

Мислио је о мору као о *la mar*, како га људи зову на шпанском, кад га воле. Каткад, они што га јако воле, говоре рђаво о њему, али се ипак увек изражавају о њему као о жени. Неки опет од млађих рибара, који су располагали моторним чамцима купљеним онда када је ајкулина јетра доносила велики приход, говорили су о њему *el mar*, дакле у мушком роду. Говорили су о њему као такмацу или каквој тврђави, па чак и као о непријатељу. Али, старац је увек мислио о њему у женском роду, као о нечему што може да ускрати или пружи велику милост, и када је било дивље и рђаво, оно ипак није било криво. Месец утиче на њега као на жену, ето, тако је он мислио.

Веслао је сада равномерно, и то за њега није представљало никакав напор, јер се држао свога темпа а површина океана је била равна, изузев појединих вртлога у струји. Трећину свога рада препустио је струји, а када поче да свиће, он виде да се налази даље него што је веровао да ће се у то доба налазити. „Читаву сам недељу претраживао дубине овог понора и нисам ништа урадио“, размишљао је он. „Данас ћу радити на отвореном мору“, размишљао је он, „где се налази јато бонита и албако-ра, а можда ће се међу њима наћи и каква велика риба.“

1. Заокружи слово испред тачног одговора.

Због повремене суровости мора, старац је посебно жалио:

- а) самог себе, јер ништа није упецао;
- б) летеће рибе, јер су им се крила укочила;
- в) људе, јер су збуњени особинама мора;
- г) морске ласте, јер ништа нису налазиле.

2. Шта сазнајемо на основу старчевих размишљања о мору?

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

- а) Дубоким понором рибари су називали оно место у мору где су се окупљала јата бонита и албакора.
- б) Рибе-путнице пливају на површини мора и хране се мастиљавим рибама које су допливале из дубине.
- в) Риболовци обично одлазе на ону страну где им је речено да има рибе и један другоме то прећуткују.
- г) Млађи рибари су захвални мору, јер су од ајкулине јетре зарадили новац за куповину моторних чамаца.
- д) Људи о мору мисле у мушком (*el mar*) и женском роду (*la mar*), зависно од тога какве приходе доноси.
- ђ) Они који воле море о њему говоре као о жени, али често, упркос својој љубави, о мору изговарају и ружне ствари.

3. У следећој реченици подвуци **именицу** у **акузативу једнине**.

Видео је светлуцање морске траве у води кад је веслао преко оног дела мора који су рибари назвали дубоким понором.

4. Коју **функцију (службу)** врши подвучени члан у реченици?

Нарочито је волео летеће рибе.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) граматички субјекат
- б) логички субјекат
- в) прави објекат
- г) неправи објекат
- д) именски део предиката

5. Која **гласовна промена** је извршена у подвученој речи?

Неки млађи рибари говорили су о мору у мушком роду.

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) палатализација
- б) сибиларизација
- в) јотовање
- г) једначење сугласника по месту творбе

6. Одреди **облик** подвученог **глагола** у следећој реченици.

Кадикад би неко проговорио у чамцу.

Заокружи **један** од понуђених одговора **у сваком низу** (1–4).

1.	ПЕРФЕКАТ	ПРЕЗЕНТ	ПОТЕНЦИЈАЛ
2.	ПРВО ЛИЦЕ	ДРУГО ЛИЦЕ	ТРЕЋЕ ЛИЦЕ
3.	МУШКИ РОД	ЖЕНСКИ РОД	СРЕДЊИ РОД
4.	ЈЕДНИНА	МНОЖИНА	

7. Одреди **врсту** подвучене **синтагме** у следећој реченици.

Старцу је било јасно да је требало ићи далеко на пучину, и он је остављао мирис копна за собом и веслао је у јутарњем даху мора.

Заокружи слово испред тачног одговора.

а) именичка б) придевска в) прилошка

8. Одреди **врсту** подвучене **зависне** реченице у следећој реченици. Одговор напиши на линију.

Овде су се налазиле све могуће рибе, јер се ударањем струје о стрме зидове морског дна стварао вртлог.

Врста зависне реченице: _____

9. Одреди **значење** подвучене речи у датом одломку из текста.

Старцу је било јасно да је требало ићи далеко на пучину, и он је остављао мирис копна за собом и веслао је у чистом, јутарњем даху мора. Видео је светлуцање морске траве у води кад је веслао преко оног дела мора који су рибари назвали дубоким понором јер је ту настајала нагла дубина од седам стотина аршина.

Заокружи слово испред тачног одговора.

Аршин је:

а) понор, провалија; б) стара мера за тежину;
в) стара мера за дужину; г) врста морске рибе.

Зашто песник већ у првој строфи бележи реч *сугестија* пишући о „бисерним очима“?

Заокружи **слова** испред одговарајућих тумачења.

- а) Сугестијом „бисерних очију“ песник већ у првој строфи открива лепоту жене у коју је заљубљен.
- б) Пишући о „бисерним очима“ и њиховој сугестији са „висина ледних“, песник истиче несвакидашњу, надземаљску природу ових очију.
- в) Сугестијом очију која до песника долази „кô туга у живот наших жеља тајних“ наслућује се његова скоро смрт и опраштање са животом.
- г) Спомињући „тиху сугестију“ очију у првој строфи, песник наговештава велики распон значења које очи имају.
- д) Сугестијом која се у душу песника „нечујно уплела“ као „дух јесени у шум лишћа свела“ песник открива свој доживљај промене годишњег доба.
- ђ) Описујући сугестију очију која до њега допире „на плими уздаха немих“, песник већ на почетку песме открива тужан крај једне љубави.

Укупно освојених поена

Тест бр. 21

Пред тобом је одломак из *Луїсоиса* Михаила Петровића Аласа. Пажљиво га прочитај, а потом одговори на питања.

Зна се да је јунак популарног романа Данијела Дефоа, бродоломник Робинзон Крусо, одиста постојао и да се стварно звао Александар Селкирк. Догађај је потпуно истинит и Дефо га је узео као предмет своје књиге, штампане 1719. године, из извештаја енглеских морепловаца који су на својим прекоморским путовањима за њега сазнали. Робинзоново острво, у ствари острво Хуан Фернандез, још увек постоји на 750 километара далеко од Валпариза; острвце у његовој близини, које помиње Дефо, ишчезло је 1837. године потонувши у море. Сматра се да је Дефоа нарочито навело на писање његове књиге читање извештаја поморског капетана Вуда Роџерса, који је 1708–1711. године извршио са својим бродом пут око света. [...]

Што се на овоме месту помиње Робинзон Крусо, иако његово острво није било на нашем путу, повод је тај што су се авантуре сличне његовој одигравале и на пустим острвима на која смо ми наилазили при нашем путовању. Осим тога, Робинзоново острво, познато још од почетка XVI века, играло је доста важну улогу и у пустоловинама антилских гусара. Они су, прошавши кроз Магеланов мореуз и нападајући богате шпанске насеобине дуж западне обале Јужне Америке, били створили од тога острва једну своју гусарску базу, где су оправљали своје борбама или бурама оштећене бродове, снабдевали се водом и намирницама, опорављали се и лечили своје ране итд. [...]

Од интереса је поменути да је крајем прошле, 1932. године, енглески научник и испитивач удаљених крајева Ричард Камбел на своме путу по Тихом океану обишао Робинзоново острво, које је сад, у овај мах, насеобина чилеанских заточника и изгнаника. По Камбелу, острво, посматрано са брода одиста изгледа онако чаробно и романтично како је то описао Дефо, само што је један велики део негдашње густе шуме сасвим опустошен. Камбел се попео на брдо од 600 метара висине, са чијег је врха Селкирк посматрао видик на океанској пучини загледајући да ли ће се појавити какав брод који би га одвео у далеку домовину. На томе брду, на самом врху, наишао је на мраморни споменик који су пре педесет година енглески морнари подигли своје другу, усамљеном за дуги низ година на пустој малом острву бескрајног океана.

Може ли се веровати да још и данас има Робинзона на океанским острвима? Између више познатих случајева нека је наведен овај из најскорије прошлости. Крајем прошле, 1932. године, вратио се с свога дугог путовања француски рибарски брод „Толоза“ и поднео маринским властима извештај да је, нешто јужније од Магелановог мореуза, наишао на омање острво са једним јединим становником. Острво се налази забележено на маринским картама, али га бродови не додирују немајући на њему никаква посла. Рибарски брод је пристао уз обалу да би се на њему снабдео водом за пиће. На своје изненађење, рибари су, изишавши на суво, спазили белог човека, готово потпуно неодеведеног, који је у тај мах пекао месо на ражњу и изгледао непријатно изненађен доласком рибара. Са овима се могао споразумевати само гестовима; могли су разумети да је Скандинавац и да већ годинама живи на острву потпуно усамљен. Подигао је доста добру кућу од брвана и уредио башту са поврћем. Када су му рибари знацима дали на знање да би га хтели повести са собом у Европу, он је одједном скочио и у највећем трку побегао у оближњу шуму, где га поред свега тражења нису више могли наћи.

1. Шта је Данијела Дефоа посебно инспирисало да напише књигу о Робинзону?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Проналазак острва Хуан Фернандез.
- б) Пустоловине антилских гусара.
- в) Извештаји капетана Вуда Роџерса.
- г) Путовања научника Ричарда Камбела.

2. Шта сазнајемо о удаљеним острвима и истраживачима из Аласовог *Пуџојиса*?

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

- а) Антилски гусари су напали шпанска насеља дуж обале Јужне Америке и од тог острва направили своју гусарску базу.
- б) Скадинавац који је годинама живео сам на острву у разговору је објаснио рибарима зашто не жели да пође са њима на брод.
- в) До острва убележеног на маринским картама јужније од Магелановог мореуза гусари су долазили због воде и хране.
- г) Француски рибарски брод „Толоза“ открио је Робинзоново острво у близини Валпариза и острвце које је у међувремену нестало.
- д) Ричард Камбел се на свом путовању попео на брдо на ком је пронашао споменик који су енглески морнари подигли Селкирку.
- ђ) Истраживачи су послали извештај маринским властима да се јужно од Магелановог мореуза налази острво са чилеанским заточеницима.

3. Заокружи слово испред **корена** који је заједнички следећим речима:

РИБАР, РИБАРСКИ, РИБЉИ

- а) ри-
- б) риб-
- в) риба-
- г) рибар-

4. У следећој реченици подвуци **именицу** у **инструменталу** **множине**.

Тај Скадинавац већ годинама живи на острву, где је подигао кућу од брвана и уредио башту са поврћем.

5. Прочитај следећу реченицу и обрати пажњу на подвучену синтагму.

То је било острво на које нога жене никада није крочила.

Какву симболичку улогу има Вишњићево певање за време битке?

Заокружи слово испред тачног одговора.

- а) Филип Вишњић је показао да је снага песме толика да се непријатељи не усуђују да га нападну.
- б) Певајући иза лозничког бедема, Вишњић се трудио да заборави да се налази усред битке.
- в) Филип Вишњић песмом одсликава уметника толико занетог у стварању да може чути само своју песму.
- г) Вишњићево певање у најтежем тренутку показује моћ песме у подршци и охрабрењу народа.

16. Које **стилске фигуре** примећујеш у подвученим стиховима народне лирске песме?

Девојчице, ситна љубичице,
љубио б' те, али си малена.
Љуб' ме драги, бићу и голема!
Малено је зрно бисерово,
ал' се носи на господском грлу;
малена је птица препелица
ал' умори коња и јунака!

Заокружи **слова** испред тачних одговора.

- а) хипербола б) поређење в) епитет г) метафора д) контраст ђ) градација

Сада ћеш решавати 17, 18. и 19. задатак тако што ћеш у неколико реченица одговорити на захтеве.

17. Прочитај одломак из *Приче о ђечуркама* Данила Киша. Док читаш, обрати пажњу на **јунаке** приче.

„Једноставно, овде их нико није тражио”, рече дечак.

„Господе”, рече госпођа Сам усхићено и изручи у траву шишарке. Стајали су на пропланку, на самом излазу из Грофовске шуме. Сунце је обливало црвеном светлошћу сасушено лишће и борове иглице. Мирисало је на труло сено и на шумску смолу.

„Овде их нико није тражио”, понови дечак. Али се нико није померио с места. Стајали су и гледали као запањени. Свуда наоколо, по ивицама пропланка, расле су велике печурке, одозго сјајне и мрке као хлебови.

„Када смо овуда прошли, није их било”, рече Ана.

„Да”, рече госпођа Сам поучно, „вргањи могу да израсту за свега неколико сати. Нарочито после кише.”

„Кад смо били код Царског дуба”, рече дечак, „падала је киша.”

„Да”, рече госпођа Сам, „севало је са запада. Мора да је пљусак туда прошао.”

што се тумбају преко нас, и плове, и језде,
и урличу: „Прах, pepeo, смрт је то.“
А вичу и руско „ничево“ –
и шпанско „нада“.

*Ти, међуштим, расшеш, уз зорњачу јасну,
са Авалом ѿлавом, у даљини, као бреѿ.
Ти ѿрејериш, и кад овде звезде јасну,
и ѿојиш, кô сунце, и лед суза, и лањски снеѿ.
У Теби нема бесмисла, ни смрѿи.
Ти сјајиш као искојан сѿари мач.
У Теби све васкрсне, и заиѿра, ѿа се врѿи,
и ѿонавља, као дан и деѿињи ѿлач.
А кад ми се ѿлас, и очи, и дах, уѿокоје,
Ти ћеш ме, знам, узетѿи на крило своје. [...]*

*Ти, међуштим, шириш, као лабуд крила,
заборав, на Дунав и Саву, док сѿавају.
Ти будиш веселосѿи, шѿо је некад била,
кикоѿи, ѿу, и у мом крику, вриску, и ваѿају.
У Теби нема црва, ни са ѿроба.
Ти блисѿаш, као кроз сузе људски смех.
У Теби један орач ѿева, и у зимско доба,
ѿреливши крв, као вино, у нови мех.
А кад ми клоне ѿлава и буду сѿали саѿи,
Ти ћеш ме, знам, ѿољубиѿи као маѿи.*

Шта нам откривају уметнички поступци којима се песник служи у опису Београда?

Заокружи **слова** испред одговарајућих тумачења.

- а) Писањем великог слова Т личне заменице у обраћању Београду, песник занемарује граматичка правила зарад уједначеног ритма.
- б) Поређењем Београда са мајком песник открива своју носталгију за мајчином нежношћу и осећањем сигурности.
- в) Употребом контраста песник истиче узвишену, надземаљску природу Београда спрам смрти и бесмисла живота.
- г) Персонификацијом Београда који расте „уз зорњачу јасну“ песник изражава своје слутње о масовном насељавању града.
- д) Посебан значај Београда за песника сугерисан је изгледом песме: стихови у курзиву и формално одвајају Београд.
- ђ) Употребом поређења „као дан, и детињи плач“ песник наглашава своја прва сећања везана за Београд.

Укупно освојених поена